

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobce: P. Č., proti žalovanému: **Ministerstvo spravedlnosti**, se sídlem Vyšehradská 16, 128 10 Praha 2, proti nečinnosti správního orgánu, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 19. 9. 2013, č. j. 10 A 15/2012 - 33,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á**.
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á**.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobce domáhá, aby bylo žalovanému zakázáno pokračovat v porušování žalobcova práva a aby bylo neprodleně vydáno rozhodnutí o prošetření stížnosti. Usnesením ze dne 27. 1. 2012, č. j. 10 A 15/2012 - 6, městský soud vyzval žalobce k zaplacení soudního poplatku za podanou žalobu ve lhůtě 10 dnů. Nato žalobce přípisem ze dne 8. 2. 2012 požádal o osvobození od poplatkové povinnosti. O této žádosti rozhodl městský soud usnesením ze dne 17. 7. 2012, č. j. 10 A 15/2012 - 14, tak, že žalobci osvobození od soudních poplatků nepřiznal. Zákonost uvedeného rozhodnutí zpochybnil žalobce podáním kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud se však s jeho argumenty neztotožnil a rozsudkem ze dne 19. 12. 2012, č. j. 6 Ans 12/2012 - 11, kasační stížnost zamítl a potvrdil závěr městského soudu, že v případě žalobce nebyly dány podmínky pro osvobození od soudních poplatků.

[2] Následně městský soud žalobce opětovně vyzval k zaplacení soudního poplatku za podanou žalobu ve lhůtě 10 dnů a poučil ho o tom, že nebude-li poplatek ve stanovené lhůtě zaplacen, bude řízení zastaveno. Na zmíněnou výzvu reagoval žalobce 10. 9. 2013 žádostí o prodloužení lhůty k zaplacení poplatku o několik měsíců. Uváděl, že nemá prostředky na zaplacení a hrozí mu zastavení přezkumu. Jeho sociální poměry, které jsou soudu známy, mu znemožňují úhradu poplatku najednou a během krátké doby. Městský soud poté usnesením ze dne 19. 9. 2013, č. j. 10 A 15/2012 - 33, řízení zastavil pro nezaplacení soudního poplatku. K žádosti žalobce o prodloužení lhůty k zaplacení soudního poplatku uvedl, že soudní poplatek byl splatný podáním žaloby. Stejně jako byla zamítnuta žádost o osvobození od soudních poplatků pro zneužívání účelu soudního řízení, nevyhověl městský soud žádosti žalobce o odložení splatnosti. K tomu odkázal na příslušnou judikaturu Nejvyššího správního soudu.

II. Kasační stížnost a vyjádření k ní

[3] Žalobce (dále též „stěžovatel“) napadl v záhlaví uvedené usnesení městského soudu včas podanou kasační stížností. Explicitně neodkázal na konkrétní zákonný důvod. Z obsahu kasační stížnosti i ze samotné povahy napadeného soudního rozhodnutí je nicméně zřejmé, že stěžovatelem může být tvrzen toliko kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., který jako jediný dopadá na případy přezkumu rozhodnutí o zastavení řízení.

[4] Stěžovatel v kasační stížnosti brojí zejména proti tomu, že mu městský soud ke splnění poplatkové povinnosti poskytl nepřiměřeně krátkou lhůtu. Zdůraznil, že soudcovská lhůta nemůže být věcí libovůle soudce, ale že musí být přiměřená a odůvodněná. Měla by být rovněž „soudná“, aby ji soud následně nebyl nucen prodlužovat. Městský soud si patrně neuvědomuje, že úvěry a půjčky nejsou osobám v hmotné nouzi poskytovány na počkání.

[5] Stěžovatel dále vytkl městskému soudu, že jej neinformoval o tom, že lhůtu pro zaplacení soudního poplatku neprodlouží. Dovojuje rovněž neústavnost zákona ohledně splatnosti soudního poplatku a domnívá se, že městský soud měl věc předložit Ústavnímu soudu, nicméně již dvacet let tak neučinil. Z jiných rozhodnutí podle stěžovatele plyne, že městský soud rovněž nesprávně směšuje pojmy poplatek za řízení a poplatek za úkon. Proto stěžovatel navrhl, aby bylo usnesení městského soudu ze dne 19. 9. 2013 zrušeno.

[6] Žalovaný se ve stanovené lhůtě k podané kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[7] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas a směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné. Poté přezkoumal napadené usnesení městského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů. Ověřil přitom, zda napadené

pokračování

usnesení netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[8] Kasační stížnost není důvodná.

[9] Nejvyšší správní soud na úvod poznamenává, že netrval na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost ani na povinném zastoupení stěžovatele advokátem v řízení o kasační stížnosti. Za situace, kdy předmětem kasačního přezkumu je rozhodnutí, jímž bylo zastaveno řízení pro nezaplacení soudního poplatku, by trvání jak na podmínce uhrazení soudního poplatku za kasační stížnost, tak i na podmínce povinného zastoupení znamenalo jen další řetězení téhož problému, což by popíralo smysl samotného řízení. Zároveň by nesvědčilo ani zásadě hospodárnosti a rychlosti řízení, která se obecně uplatňuje ve vztahu k výkonu celé veřejné správy (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2007, č. j. 1 Afs 65/2007 – 37, a ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 – 77; všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu dostupná na www.nssoud.cz).

[10] Dále Nejvyšší správní soud posuzoval zákonnost napadeného usnesení městského soudu o zastavení řízení.

[11] Podle § 4 odst. 1 písm. a) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, vzniká poplatková povinnost v případě poplatku za řízení podáním žaloby nebo jiného návrhu na zahájení řízení a téhož dne je poplatek také splatný (§ 7 odst. 1 téhož zákona). Nebyl-li poplatek za řízení splatný podáním návrhu na zahájení řízení zaplacen, soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí; po marném uplynutí této lhůty soud řízení zastaví, o tom účastníka ve výzvě poučí (§ 9 odst. 1 a 3 citovaného zákona). V souladu s odst. 7 tohoto ustanovení soud, který usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení poplatku vydal, toto usnesení zruší, pokud je poplatek zaplacen ve věcech správního soudnictví dříve, než toto usnesení nabylo právní moci.

[12] Nejvyšší správní soud nesdílí názor stěžovatele, že citovaná ustanovení zákona o soudních poplatcích odporuje ústavnímu pořádku České republiky z důvodu, že brání osobám v hmotné nouzi v přístupu k soudu. Právě proto, aby nebylo bráněno těmto osobám v možnosti účinně bránit svá práva, upravuje zákon v § 36 odst. 3 s. ř. s. možnost osvobození od soudního poplatku. Stěžovateli však v projednávané věci nebylo osvobození od soudního poplatku přiznáno, neboť v jeho případě nedošlo ke splnění podmínek stanovených uvedeným ustanovením. Za této situace nemůže stěžovatel očekávat, že při vedení svého sporu bude podpořen prostředky ze státního rozpočtu, jak to bylo potvrzeno i Nejvyšším správním soudem ve výše uváděném rozsudku ze dne 19. 12. 2012, č. j. 6 Ans 12/2012 – 11. Pouze z důvodu, že nebylo vyhověno stěžovatelově žádosti, nelze shledat neústavnost zákonného ustanovení o splatnosti soudního poplatku.

[13] Namítá-li stěžovatel, že městským soudem stanovená desetidenní lhůta k zaplacení soudního poplatku je v jeho případě příliš krátká, nemůže s ním zdejší soud souhlasit (přiměřeně srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 4. 2008, č. j. 2 Afs 44/2007 – 73). Předně je třeba zdůraznit, že v případě lhůty stanovené soudem se jedná o lhůtu dodatečnou – náhradní, neboť poplatek za žalobu je splatný již dnem jejího podání (zde 23. 1. 2012). Jak bylo výše citováno, současná právní úprava nadto umožňuje uhradit

soudní poplatky i po lhůtě stanovené soudem ve výzvě, a to až do právní moci usnesení o zastavení řízení. Znamená to, že se lhůta stanovená ve výzvě soudu fakticky prodlužuje o dobu, ve které správní soud vydá, respektive doručuje stěžovateli toto usnesení. I podle přesvědčení Ústavního soudu jde o dobu nikoliv zanedbatelnou, jak plyne například z plenárního nálezu ze dne 13. 11. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 2/07 (dostupného z <http://nalus.usoud.cz>). V něm Ústavní soud dospěl k závěru, že třídenní lhůta ke splnění poplatkové povinnosti není dostatečná, avšak za situace, kdy je usnesení o zastavení řízení vydáno v určitém časovém odstupu ode dne, kdy nabylo právní moci usnesení obsahující výzvu k zaplacení soudního poplatku, dochází k faktickému prodloužení lhůty stanovené soudem.

[14] V nyní posuzovaném případě byl stěžovatel vyzván k zaplacení soudního poplatku usnesením ze dne 27. 1. 2012. Poté požádal o osvobození od soudních poplatků, nicméně městský soud jeho žádosti nevyhověl, což následně aprobeoval i Nejvyšší správní soud. Poté byla stěžovateli zaslána druhá výzva ke splnění poplatkové povinnosti, která byla stěžovateli doručena 2. 9. 2013. Napadené usnesení o zastavení řízení bylo vydáno dne 19. 9. 2013, přičemž stěžovateli bylo doručeno dne 26. 9. 2013. Desetidenní lhůta stanovená městským soudem v usnesení ze dne 21. 8. 2013 se tak fakticky prodloužila ještě o další dva týdny. Taková lhůta již je, dle Nejvyššího správního soudu, doba více než dostatečná pro splnění poplatkové povinnosti. Navíc je nutno zohlednit i skutečnost, že stěžovatel byl ke splnění poplatkové povinnosti vyzván již počátkem roku 2012. Požádal sice následně o osvobození od poplatkové povinnosti, nicméně jeho žádosti nebylo vyhověno, což závazně stvrdil Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 19. 12. 2012, č. j. 6 Ans 12/2012 - 11, který nabyl právní moci 23. 1. 2013. Od tohoto data si již stěžovatel musel být vědom nutnosti uhradit soudní poplatek za podanou žalobu, pokud hodlal dále vést předmětné řízení. Ani do 26. 9. 2013 přitom soudní poplatek neuhradil. Měl-li tedy stěžovatel v úmyslu uhradit soudní poplatek, byla mu poskytnuta dostatečně dlouhá lhůta k jeho zaplacení.

[15] Je nutno odmítnout rovněž tvrzení stěžovatele, že městský soud pochybil, pokud jej neinformoval o tom, že jeho žádosti o prodloužení lhůty nehodlá vyhovět. Jak již v jiné věci stěžovatele konstatoval Nejvyšší správní soud, požádá-li ten, kdo soudní řízení vyvolal, o prodloužení lhůty pro zaplacení soudního poplatku a dojde-li taková žádost soudu ještě v rámci otevřené lhůty pro dodatečné zaplacení poplatku, vzniká soudu pouze povinnost posoudit důvodnost takové žádosti. Neuzná-li ji důvodnou, nic mu nebrání řízení pro nezaplacení soudního poplatku zastavit, jakmile marně uplyne i dodatečně stanovená lhůta pro tento úkon (srov. rozsudek ze dne 19. 9. 2012, č. j. 2 As 79/2012 - 12). Ostatně vysloveným závěrem se městský soud řídil a v napadeném usnesení o zastavení řízení odůvodnil, proč žalobci lhůtu pro zaplacení soudního poplatku v jeho případě neprodloužil. Ani tato argumentace žalobce proto není důvodná.

[16] Lhůta poskytnutá městským soudem nemůže být nepřiměřeně krátká ani v důsledku toho, že stěžovatel disponoval pouze malými finančními prostředky a nachází se v obtížné sociální situaci, jak připomíná v kasační stížnosti. Z této argumentace nikterak nevyplývá, že by jiná lhůta, určená pro zaplacení soudního poplatku, mohla něco změnit na stěžovatelově schopnosti soudní poplatek zaplatit (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 5. 2013, č. j. 2 Aps 1/2013 - 14).

pokračování

[17] Uvádí-li dále stěžovatel, že městský soud v jiných rozhodnutích nerozlišuje mezi poplatkem za úkon a poplatkem za návrh na zahájení řízení, nelze než uvést, že předmětem přezkumu v rámci řízení o kasační stížnosti nebyla tato „*jiná rozhodnutí*“, nýbrž toliko shora označené usnesení o zastavení řízení, z něhož je patrné, že městský soud poplatkovou povinnost v dané věci spojuje s návrhem na zahájení řízení, tedy žalobou ze dne 16. 1. 2012.

[18] Další stěžovatelovy stručné a zcela obecné námitky, například tvrzení, že městský soud už dvacet let neodmítl aplikovat zákon pro jeho protiústavnost, nebo že stále „*opakuje pitomost, že musí chránit procesní práva žalovaného*“ či že se stěžovatel před soudem octl „*bez právní pomoci*“ apod., nejsou vůbec způsobilé k tomu, aby byly jakkoliv samostatně posouzeny, či aby přispěly k posouzení důvodnosti námitek jiných. Nejvyšší správní soud se jimi proto nezabýval.

IV. Závěr a náklady řízení

[19] Nejvyšší správní soud proto ze všech výše uvedených důvodů kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s., poslední věty, zamítl jako nedůvodnou.

[20] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení; žalovanému pak v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. listopadu 2013

JUDr. Marie Žiškova
předsedkyně senátu